

NIEUWSBRIEF 2011

2011 is een bijzonder jaar voor de ontwikkelingshulp vanuit Nederland. Onze regering heeft besloten de hulp aan vrijwel alle landen in Latijns Amerika te staken. Een groot aantal ambassades in de Latijns Amerikaanse landen wordt gesloten. Belangrijke Nederlandse hulporganisaties als CLAT-Nederland en PSO hebben zichzelf opgeheven, of zijn daar mee bezig.

In deze bijzondere omstandigheden blijft het International Tree Fund haar werk doen. De essentie van ons werk is het helpen en ondersteunen van mensen in Midden-Amerika en het tonen van solidariteit. Daarbij willen we het milieu verbeteren, door bomen aan te planten, waterbronnen te beschermen of te herstellen en ecologische systemen te respecteren en te versterken.

Gelukkig zijn we daarvoor nooit afhankelijk geweest van een regering. Het International Tree Fund heeft haar financiële basis in u, onze donoren. Donoren die ons trouw zijn gebleven in onze waarden en principes en die onze idealen delen. Wij zijn te klein om hele landen te veranderen, maar wij zijn groot genoeg om de natuur en de mensen die daarin leven te versterken zodat zij samen een goede toekomst tegemoet gaan.

Met deze nieuwsbrief vragen wij u opnieuw de projecten van uw keus te steunen. Laten we koppig en tegendraads zijn in deze moeilijke tijden. In de nieuwsbrief vindt u verhalen over succesvolle projecten in Costa Rica en Guatemala en onze voorstellen voor projecten voor het komende jaar.

Namens de vrijwilligers van het ITF maar ook de indianen en *campesinos* in Costa Rica en de straatverkopersorganisaties in Guatemala willen wij u alvast hartelijk bedanken.

Leen Verbeek, Voorzitter ITF

Inhoud

Hoe werkt het ITF	2
Financiële rapportage 2010	3
Onze donoren	4
Resultaten Costa Rica	4
Carara Ecologische Corridor	7
Resultaten Guatemala	8
Het Bossennoodfonds	11
Projectenlijst 2012	11

Colofon

International Tree Fund
Giro 646171
Burg. van der Heidelaan 13
3451 ZR Vleuten
030-29 70 937

Bestuur: Leen Verbeek (voorzitter),
Pascal Budding (penningmeester),
Martijn van Dam (secretaris),
Mark Joenje, Judith Westerink
Medewerkers: Koos Biesmeijer,
Anneliese van Dam, Arianne Fijan,
Marchien den Hertog, Harm Hofstede,
Pablo Jiménez Esquivel, Runa Küller,
Carine Portengen, Richard Sikkema,
Ralf Verbeek, Joris Voeten, Petra
Wilbrink, Paul Wolvenkamp

Website

Volg het ITF ook via www.itf.nl. Hier vindt u reisverslagen, foto's van de projecten en uitgebreide informatie over het ITF. Ook kunt u via de website e-cards versturen en boomcertificaten bestellen. Vragen kunt u stellen via info@itf.nl.

Hoe werkt het ITF?

Het International Tree Fund is een Nederlandse vrijwilligersorganisatie die zich inzet voor het behoud, beheer en herstel van bos en oerwoud, gekoppeld aan het welzijn van de mensen – vaak indianengemeenschappen – die in en om die bossen wonen. In Nederland worden de activiteiten van het ITF uitgevoerd door vrijwillige medewerkers, onder wie deskundigen op het gebied van tropische bosbouw, internationale samenwerking en projectbegeleiding.

**ITF-voorzitter
Leen Verbeek
bezoekt een
bananen-
plantage in
Bajo Coen.**

Het ITF hanteert geen lange, formele procedures voor de aanvraag van projecten, maar stelt wel de eis dat deze worden ingediend door de partij die er direct bij gebaat is. Hierdoor kunnen we ervan uitgaan dat ze aansluiten bij de lokale behoefte, en dat ze goed worden uitgevoerd.

Het ITF financiert projecten die voor andere goede doelen vaak niet aantrekkelijk zijn. Omdat ze bijvoorbeeld zo klein zijn dat de overheadkosten die een groter fonds heeft niet in verhouding staan tot de omvang van het project. Of omdat de lokale gemeenschappen niet in staat zijn te voldoen aan de eisen van financiële verslaglegging. Soms helpt het ITF hen daarbij, en is zo een intermediair tussen de lokale gemeenschappen en de grotere fondsen.

De ingediende projecten komen terecht op een lijst die wordt rondgestuurd aan de contacten van het ITF, onder wie veel particulieren. De donoren kunnen kiezen welk project ze willen ondersteunen. Ook gaan

er aparte aanvragen naar grotere organisaties.

Eén à twee keer per jaar reizen een paar medewerkers af naar Midden-Amerika, om lopende projecten te bezoeken, en nieuwe aanvragen in ontvangst te nemen en te bespreken. Ook wordt dan het geld voor nieuwe projecten overhandigd.

Het is een bewuste keuze om de middelen voor een project persoonlijk af te dragen. Zo weten we honderd procent zeker dat er nergens iets 'aan de strijkstok' blijft hangen, en hoeven we niet te werken met – vaak grote en bureaucratische – intermediaire organisaties. De overheadkosten van het ITF zijn dan ook minimaal, en door het persoonlijk contact is het wederzijds vertrouwen groot.

Particulieren krijgen verslag van de resultaten in deze nieuwsbrief; grotere donoren ontvangen aparte projectverslagen. De uitgebreide reisverslagen van ITF-leden kunt u vinden op onze website www.itf.nl.

Inkomsten

In 2010 hebben wij via oud-CLAT-leden donaties voor projecten in Guatemala mogen ontvangen. Wij heten deze nieuwe donateurs hartelijk welkom. De inkomsten via de boomcertificaten zijn wat teruggelopen. Wij zijn bezig te kijken hoe we deze vorm van donaties kunnen blijven promoten, zodat de geplante boompjes ook nog nazorg kunnen ontvangen.

Uitgaven

In 2010 waren de overheadkosten 4,5 procent. Dit betekent dat het ons nog steeds lukt om deze kosten zo laag mogelijk te houden en dat 95,5 procent van de donaties rechtstreeks ten goede komt aan onze projecten in Costa Rica en Guatemala. Omdat wij in 2009 niet zijn afgereisd naar Guatemala hebben wij tijdens de reis in 2010 ook projecten uit 2009 gesteund.

De Siblawak-vrouwen hebben inmiddels geleerd een financieel verslag te maken van de uitgevoerde projecten.

Financieel overzicht 2010

UITGAVEN		€
Organisatiekosten		2.168,55
Reiskosten		2.784,07
Administratiekosten		1.500,00
Guatemala	Diverse projecten 2009	25.517,39
	Diverse projecten 2010	24.244,26
Costa Rica	Boomcertificaten	4.581,46
	CEC	42.821,00
	Diverse projecten 2010	40.640,45
TOTAAL		€ 144.257,18
INKOMSTEN		€
Particulieren		
Boomcertificaten		575,00
Algemeen		6.072,75
Organisaties		
NCDO		8.738,00
CNV International		5.625,00
Hagediensten		1.940,05
JMJ Den Bosch		26.900,00
Ideële verzekeringen		3.018,40
OHRA/Delta Lloyd		46.044,00
TOTAAL		€ 98.913,20

Onze donoren

Nieuwe donoren van CLAT Nederland

Jaarlijks ontvangt het ITF een groot deel van haar donaties van organisaties, maar ook een aantal particulieren helpt ons. Dit jaar is vakbond CLAT Nederland, de organisatie die vakbonden ondersteunt in Latijns-Amerika, opgeheven. Tijdens de laatste nieuwsbrief hebben wij CLAT-leden direct mogen aanschrijven en zo hebben wij ons particulierenbestand kunnen uitbreiden met oud-CLAT-leden.

Tot de trouwe donateurs kunnen wij inmiddels het **kerkgenootschap Hagelanden rekenen**. Dat steunde voor het tweede jaar het schooltje in Esquipulas (zie ook elders in deze nieuwsbrief).

In 2009 ontving het ITF verder donaties van De zusters van de **Sociëteit van Jezus Maria Jozef** in Den Bosch. Zij steunen het ITF al vele jaren, en dat wordt zeer door ons gewaardeerd. Ook de vakbond **CNV International** (www.cnv.nl), verzekeraar **Delta Lloyd** (www.deltalloyd.nl), **Ideële verzekeringen** en het **NCDO** helpen ons al jaren.

Helaas zien wij door de crisis en de grote veranderingen vanuit de overheid de donaties helaas teruglopen. Vorig jaar moesten wij dan ook afscheid nemen van de steun van Ohra/Delta Lloyd. Om de met hulp van deze organisaties geplante bomen de komende jaren te kunnen verzorgen hebben wij nog een afscheidsdonatie ontvangen in 2010 en krijgen wij ook een bedrag in 2011. Wij danken hen hartelijk voor de jaren van steun.

ANBI-Status

Wij zijn verheugd dat het ITF sinds 2010 de ANBI-status heeft. Dat betekent dat wij een Algemeen Nut Beogende Instelling zijn en dat u giften aan het

ITF kunt aftrekken van de belasting. Ons nummer bij de Belastingdienst is 0099.34.637.

Het ITF wordt feestelijk welkom geheten bij het toerismeproject in Peninsula Osa.

Resultaten 2010

Costa Rica

In Costa Rica werkt het ITF met een aantal kleine lokale organisaties waarmee we al een lange relatie hebben. Ook ondersteunen we een enkele indianengemeenschappen. De projecten zijn gericht op herbebossing, bescherming van waterbronnen en het behoud van de indiaanse cultuur. De laatste jaren komen er ook steeds meer projectaanvragen voor het ontwikkelen van ecotoerisme als inkomstenbron. Hieronder vindt u per project een korte reportage uit het reisverslag, dat Leen Verbeek maakte van zijn bezoek aan Costa Rica in december 2010

Samen zorgen voor het regenwoud

De organisatie Madre Verde werkt aan herbebossing van het land rondom verschillende dorpen. Bewoners en groepen uit de gemeenschap adopteren een stuk grond en verzorgen de jonge aanplant. Zelfs de lokale politie heeft een perceel, net als klassen van lagere scholen, de gezondheidszorg en kleine bedrijven.

We maken een flinke wandeling door het gebied. Het functioneert zo te zien goed. De gebouwen van de voormalige koffie-finca worden gebruikt voor de lessen van scholen, er is een vlindertuin gemaakt en er worden actief vlinders gekweekt. Komend jaar wordt er een stuk land herbebost en een tuin met medicinale planten aangelegd.

Overstroming voorkomen

De Siblawak-groep in Bajo Coen, Talamanca ondervond problemen van een kleine rivier in het woud, die twee keer per jaar overstroomt. Vermoedelijk door de klimaatverandering valt er tegenwoordig behoorlijk meer regen dan men gewend was. De rivier lost dit op door haar loop elk jaar te verleggen en komt nu te dicht bij het dorp. De bewoners hebben snelgroeïende bomen met een sterk wortelgestel aangeplant, over een totale lengte van 10 kilometer. Zo verwacht men de rivier in bedwang te kunnen houden.

We zien dat de bomen daadwerkelijk zijn aangeplant en dat een strook onkruidvrij wordt gehouden om ze snel te laten groeien. Ook bezoeken we eerder uitgevoerde projecten. De kippenfokkerijen en de kleine varkenshouderijtjes doen het prima. Ali, al jaren onze gids, en partner in Costa Rica, vertelt dat hij de vrouwen geleerd heeft een financieel verslag te maken. Gespannen kijken ze of wij het wel goed vinden. Ali bevestigt nog eens dat de projecten, zo klein als ze zijn, een positief effect op de gemeenschap hebben gehad.

Om de samenwerking nog verder te stimuleren honoreren we een volgende projectaanvraag van deze groep vrouwen. Ze gaan werken aan het aanplanten van 10 keer een hectare bananenbomen, bij elke vrouw thuis 1 hectare.

Bijdrage aan levensonderhoud

Vervolgens gaan we naar de vrouwen-groep Dibata in Bajo Coen. Twaalf vrouwen – en daarmee twaalf families – hebben afgelopen jaar gewerkt aan varkensfokkerijtjes en bananenplantages. We bekijken diverse locaties. Er zijn wel problemen geweest met de samenwerking: twee families zijn uit het project gestapt, maar er hebben zich weer anderen aangesloten.

Van schuur tot school

Om de Bribri in Coroma, Talamanca te ontmoeten moeten we diverse riviertjes door en over. We hebben al lang een relatie met deze gemeenschap en het is goed haar weer te zien. Vier jaar geleden is gevraagd of het ITF de renovatie van een schuur kon bekostigen. Die moet drie maanden per jaar – de periode dat de rivier te wild is om over te steken – dienst doen als middelbare school voor een dertigtal jongeren.

De school die het ITF heeft verbouwd wordt nu door de overheid uitgebreid met onder meer een lerarenhuis.

Zelfs de politie heeft een bosperceel geadopteerd en verzorgt de nieuwe aanplant.

We hebben het project gefinancierd en in de daarop volgende jaren is de school verder uitgebreid. Ook hebben we meebetaald aan aanleg en beheer van een schoolboomkwekerij voor herbebossing en heeft de school actief meegewerkt aan de aanplant van bomen langs de zich verschuivende beek.

De overheid heeft inmiddels het eigen initiatief van de Bribri opgemerkt. Er wordt nu een volledige middelbare school gebouwd met capaciteit voor 120 jongeren, compleet met een verblijf voor de leerkrachten en een casa conica voor les in tradities en cultuur.

Dit is een mooi voorbeeld van kleinschalige projecten met grote gevolgen. Het ziet er naar uit er straks voor het eerst een generatie Bribri is die op middelbare-schoolniveau is opgeleid.

Leguanenstand verbeterd

In Keloldi heeft het ITF jaren geleden de bouw van een leguanenfokkerij ondersteund, met als doel de leguanenstand in het gebied te herstellen. We komen vaak langs als we in dit gebied reizen om bij te praten met de eigenaren, ook al zijn er geen projecten meer om te evalueren. De leguanenfarm wordt momenteel

**Door de leguanen-
kwekerij in Kekoldi
zijn al 38.000 leguanen
uitgezet.**

Meer water in de bron

In Alto San Antonio een is herbebossing-project uitgevoerd voor de waterbron van het dorp. Er zijn 5000 boompjes aangeplant. De kwaliteit en hoeveelheid water uit de bron is flink vooruit gegaan. In het dorp hebben met name de jongeren meegewerkt aan de herbebossing. We krijgen er een mooie schriftelijke rapportage over.

Herbebossing als olievlék

Met de Asodinth heeft het ITF al een lange relatie. Bij ons bezoek wordt uitgebreid verteld hoe belangrijk de hulp van het ITF is geweest. Het voornemen om elk jaar 5000 boompjes te planten is tot op de dag van vandaag volgehouden. Vanwege de geboekte successen sluiten andere dorpen zich aan om vergelijkbare herbebossingsprojecten te realiseren.

Vol enthousiasme laten de Asodinth een gevonden 'schat' zien: een fotorapportage van hun volk uit 1920, waaruit ze allerlei zaken over kleding en gebruiken kunnen afleiden. Er is een belangrijke herleving van de eigen cultuur, maar veel kennis is kwijt doordat deze lange tijd door de katholieke kerk is verboden.

Toeristische projecten

Peninsula Osa is voor het ITF een vertrouwde plek maar moeilijk bereikbaar, zoals veel van de dorpen waar

gerestaureerd, we zien mannen panelen verwijderen en vervangen. De fokkerij bestaat twintig jaar en er zijn in deze periode 38.000 leguanen losgelaten in het woud. De dierenstand is nu op het oude niveau en de leguanen reageren hier direct op door per dier minder eieren te leggen.

Veel dieren in herbebossing gebied

In het gebied El Progreso wonen veertien clans, met drie hiervan doet het ITF al langere tijd projecten. We worden meegenomen naar een gebied dat herbebossing is. Het ziet er goed uit, de boompjes groeien al behoorlijk. Na terugkomst begint de ceremonie van het bespreken van de oude projecten en het maken van afspraken voor nieuwe. Zoals gebruikelijk gaat dat gepaard met lange toespraken. Op de terugreis zien we opvallend veel dieren: twee soorten apen en veel grote vogels, waaronder toekans.

Behoud van zeldzame vogels

De Irigui, een clan van de Guayami-indianen, heeft vorig jaar een project gedaan voor herbebossing in het

leefgebied van de pabon. Deze vogel is zeldzaam aan het worden. De president van de clan verontschuldigt zich voor het feit dat hij alleen is. Hij zou met twee clangenoten komen, maar die zijn vast blijven zitten voor een rivier die te wild was om over te steken. Hun dorp is niet met de auto te bereiken.

Het project is prima gelopen. In het gebied waar de vogels voorkomen is gewerkt aan herbebossing en dan vooral met bomen waar de pabon van houdt. Begonnen met 10 mensen doen er nu 45 mee. De Guayami beschouwen het gebied nu zelf als een reservaat en onderhouden en ontwikkelen het samen.

Boompjes voor de herbebossing rond de waterbron in San Antonio.

De varkensstallen van Ardan Rivera moeten de bezoekers van zijn lodge van voedsel voorzien.

we projecten doen. Vlakbij een rivier verliezen we een flink stuk van onze achterbumper. De oversteek, lopend door de rivier, gaat gelukkig makkelijk. We worden hartelijk en met ceremonieel ontvangen. Onder een poort van gevlochten palmladeren smeult een vuurtje van een termietennest. We moeten er overheen stappen en worden van top tot teen lichtjes beslagen met een takje. Er hangen overal borden en doeken waar het ITF welkom wordt geheten. Alle vrouwen zijn in klederdracht en er wordt muziek gemaakt, gezongen en gedanst.

We krijgen een nette schriftelijke rapportage van het project. De gemeenschap heeft ontvangstruimtes gebouwd, er is een goede productie van *artesanía* (souvenirs) om te verkopen en er zijn twee *trails* in het oerwoud uitgehakt. Dit heeft geresulteerd in een daadwerkelijke toeloop van toeristen die op bezoek komen.

Succesvolle cabinas

De cabinas van de Terraba aan de westkust van Costa Rica draaien uitstekend. Dit is bijzonder omdat elders in Costa Rica veel hotels gesloten zijn wegens gebrek aan toeristen. Inmiddels werken zes mensen fulltime bij deze attractie, met trails en accommodatie in de natuur. De toeristen betalen 14 dollar per nacht als ze alleen slapen en 65 dollar per dag/nacht als ze een vol programma boeken. Bijna iedereen

doet dat laatste. Als wij er zijn is er een Amerikaans gezin met drie kinderen, dus we zien hoe dit in de praktijk functioneert.

Ardan Rivera heeft vorig jaar geld gekregen van het ITF. Zijn lodge moet onafhankelijk worden van inkoop van eten, door dat zelf te produceren. Ardan laat ons de nieuwe bananen-aanplant zien en varkensstallen met tien biggen. De bananenplantage bevat nu vijf soorten bananen die grotendeels naar de varkens gaan. De andere vruchtbomen zijn niet aangeplant. Naar later blijkt heeft hij dit verwisseld met een project dat hij komend jaar zou gaan doen.

Het volgende bezoek in dit gebied is bij finca Sara. Eigenaar Enriques heeft last van zijn ogen en is bijna blind. Mede hierdoor is het project nog niet voltooid. We zien wel dat er flink is opgeschoten. De Auberge Sara is ongeveer voor de helft af. Er zijn trails gemaakt en ook de toegangsweg is verbeterd. Men denkt over drie maanden toeristen te kunnen ontvangen.

Er lijkt zich een ecologische corridor te ontwikkelen tussen finca Evi en finca Sara. Enriques vertelt dat er elke ochtend en avond grote dieren langs trekken die zij zelf nog niet eerder hadden gezien, vermoedelijk panters en bergleeuwen. Ook de pabon blijkt hier te zitten.

CARARA ECOLOGISCHE CORRIDOR

In het oerwoud van Carara, aan de pacifische kust van Costa Rica, komen de ecosystemen van Noord- en Zuid-Amerika samen. Al jaren werken we hier samen met natuurbeschermingsorganisatie Arbofilia aan de realisatie van een corridor. Door de aankoop en herbebossing van land wil het ITF de geïsoleerde en daardoor bedreigde ecologische zones met elkaar verbinden. Zo ontstaat langzamerhand weer één groot waardevol bosgebied.

We bezochten het project in augustus 2010 en troffen iedereen van Arbofilia in goede stemming en gezondheid aan. Er werd intensief gepraat en nagedacht over het beheer en de toekomst van de corridor. We ondernamen een pittige wandeling door het nevelwoud van La Potenciana, langs de waterbronnen en door het enkele jaren geleden geplante bos. Ook het bos aan de andere kant doet het goed. Finca Lalo ziet er prachtig uit en het bos groeit voorspoedig. De schim van de panter die we enkele jaren geleden zagen, was blijkbaar echt, want inmiddels zijn er jonge dieren gesignaleerd. Het bos wemelt verder van de apen en de vogels.

Arbofilia-medewerker Miguel vertelt over de laatste ontwikkelingen rond de corridor.

Op dit moment wordt de corridor vooral onderhouden, al moeten er nog enkele stukken land worden aangekocht.

Het werk in de Corridor is bij gebrek aan fondsen op een laag pitje gezet. De laatste bijdragen van Delta Lloyd worden nu besteed en intussen zijn we hard aan het fondsen werven. Gelukkig is Arbofilia gewend aan economische bergen en dalen. Alleen Giovanni en Oscar hebben – naast hun boerderij – een baan in de Corridor. Zij houden zich vooral bezig met het onderhoud van wat er eerder is geplant. Miguel en Anabelle proberen stabiele inkomsten te genereren uit honing- en fruitproductie, om in elk geval in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Hun werk voor de corridor is vrijwillig.

Arbofilia heeft geprobeerd om subsidie aan te vragen bij de Costari-caanse overheid maar dat is ondanks de inmiddels solide documentatie van de gronden niet gelukt. Wel is er ondersteuning van een Duits project dat vrijwilligers levert. Helaas levert dit meer ongemak dan hulp op.

Voor het succes van het Corridor-project hoeven we gelukkig niet te vrezzen. Natuurlijke regeneratie gaat in dit tropische klimaat met ongekeerde kracht door en steile ontboste hellingen veranderen als vanzelf in secundair bos. Graag willen we echter dit proces versnellen door bedreigde, lokale boomsoorten aan te planten. We

zijn dan ook hard bezig om hiervoor aanvullende financiering te vinden. Ook moeten er nog enkele stukken land worden aangekocht die kritieke schakels vormen in de ecologische verbindingen.

Gelukkig hebben we de boomcertificaten nog. De gestaag voortdruppelende inkomsten daarvan zijn nu meer dan ooit welkom! In 2010 zijn 80 boomcertificaten verkocht. Veel daarvan waren cadeaus, maar

vooral ook personenvervoersbedrijven Mobility Business (www.mobilitybusiness.nl) en Interall (www.interall.nl) en Website 2B hebben hun steentje bijgedragen. Zij kopen certificaten aan om CO2-neutraal te rijden of als compensatie voor papierverbruik. Als u nog een goed cadeau zoekt voor een bruiloft, een nieuwgeboren baby of een kerstpakket... wat dacht u van een boomcertificaat? Ze zijn te bestellen op de website of met het formulier op de achterkant van deze nieuwsbrief.

Guatemala

De situatie in Guatemala is zeer zorgwekkend. Burgerrechten worden met voeten getreden door de overheid, De regering heeft op papier nepvakbonden opgericht die akkoorden sluiten met de werkgevers, waardoor de echte bonden buiten spel staan. Er is veel geweld en er vallen veel doden, vooral onder de gewone bevolking. De CGTG, de vakbond die onze partner is bij alle projecten, probeert zo goed mogelijk haar werk te doen in deze chaotische situatie. Maar er zijn spanningen tussen de verschillende bonden en er ontstaan coalities die ook weer uit elkaar vallen.

Guatemala is in mei 2011 bezocht door Leen Verbeek en Johanna Haanstra. De ervaring heeft geleerd dat aandachtig luisteren erg wordt gewaardeerd. De inwoners van Guatemala willen graag vertellen en vinden het belangrijk dat men hun positie, problemen en standpunten

kent. Omdat we in 2009 door alle turbulentie in Guatemala een jaar voor nieuwe projecten hebben overgeslagen zijn er geen recente projecten te evalueren. We maken een rondgang langs de lopende projecten, waar ondanks alle problemen over de jaren heen mooie resultaten zijn geboekt.

1-mei-demonstratie

Elk jaar op 1 mei, de Dag van de Arbeid, is er in Guatemala-stad een grote landelijke demonstratie. De CGTG is ongerust over onze veiligheid; er zijn serieuze berichten dat de regering of werkgevers zullen proberen rellen te veroorzaken. We lopen daarom alleen het laatste deel van de demonstratie mee, naar het centrale plein met het hoofdpodium, waar Leen Verbeek een toespraak houdt. Hij zegt onder meer:

'Ik ben er trots op hier te mogen staan en samen met u deze dag te kunnen demonstreren. De wereld is op dit moment zeer onrustig. In de Noord-Afrikaanse, Arabische en sommige Aziatische landen staat de bevolking op tegen hun machthebbers. Wij, de werkers van Guatemala moeten weten dat onze strijd om rechtvaardigheid broeders en zusters heeft in het verre buitenland.

Net als zij wensen wij een normaal leven. Een leven waarin we met vrouw en kinderen wonen in een goed huis. Een leven waarin we rond kunnen komen van een rechtvaardig salaris. Een leven waarin onze kinderen toegang hebben tot goed onderwijs. Een leven waarin rijken rijk kunnen zijn, maar niet ten koste van de armen. Een leven waarin onze overheid rechtvaardig is. Een leven waar degenen die de wet overtreden worden gestraft.

Op 1 mei werd in Guatemala-stad gedemonstreerd tegen de corruptie en wetteloosheid in het land.

Een leven waarin de zwakkeren door de overheid worden beschermd. Een leven waarin we ons in vakbonden kunnen organiseren, zonder te worden bedreigd.

Het afgelopen jaar zijn te veel van ons omgekomen door geweld. Criminaliteit en moordeskaders hebben de vrije hand in onze samenleving. Nog steeds sterven in Guatemala elk jaar drie keer zoveel mensen door geweld als in de oorlog van Afghanistan. Vandaag protesteren wij ook tegen dit geweld. En in het bijzonder tegen de feminicide, omdat 70 procent van alle moorden in Guatemala een moord op een vrouw betreft.

Wij staan hier de eerste mei. Wij staan hier volgend jaar weer. En het jaar daarop. En het jaar daarop. Wij staan hier net zo lang tot ons ideaal in vervulling is gegaan.'

De demonstratie verloopt uiteindelijk

De medicijnen in de huis-apotheekjes zijn ook voor de arme boeren te betalen.

zonder grote incidenten. De opkomst is hoog. De regeringskranten spreken over enkele honderden, de bonden over 50.000 demonstranten. Wij schatten dat er tien- tot vijftienduizend aanwezig zijn.

Cursus administratie

Bij ons bezoek aan Santa Lucia Cotz regent het flink en bij aankomst is een deel van de weg veranderd in een riviertje. Het ontvangstcomité lost dit op door ons op een kleine mountainbike door het water te duwen om droog over te komen. Dat werkt heel redelijk. In de gemeenschapsruimte hebben we een vergadering met een zestigtal mannen en vrouwen, allemaal straathandelaren.

Deze groep heeft indertijd op kosten van het ITF een cursus gedaan om de administratie van hun straathandel te kunnen doen. Ze zijn nog vol van alles wat ze hebben geleerd. Het rendement van hun handel is erdoor verbeterd en ze zouden eigenlijk wel een school willen opzetten met meer van dergelijke cursussen voor volwassenen.

Plattelandsapothek uitkomst bij ziektes

We rijden door om twee *botiquines* (plattelandsapotheken) te bezoeken en worden ontvangen in een huisje. De bewoonster beheert een kleine apotheek. De werkgevers in het gebied hebben het afgelopen jaar slechts drie maanden salaris betaald, omdat het

Straatverkopers in Coban kunnen nu hun eigen administratie voeren.

Schoolbibliotheek

In San Mateo hebben we vorig jaar 2500 euro gedoneerd voor een kleine bibliotheek. De school ziet er prima uit, er gaan 130 kinderen naartoe en er is een grote wachtlijst. Er zijn inmiddels vier schooljuffen en -meesters en er lopen ook wat stagiaires rond. Ze hebben een heel feestprogramma gemaakt. Wij zitten op het podium met het schoolbestuur en kijken naar een vlaggenparade en een vertolking van het Guatemalteekse volkslied. De kinderen hebben op internet een Nederlands volkslied gevonden en spelen dat met een oude laptop af ter ere van ons. We bekijken uitgebreid de schoolbibliotheek waar ze erg trots op zijn.

Een luisterend oor

Tijdens onze reis hebben we een ontbijtvergadering met het vakbondskader van diverse bonden uit de regio. Ze komen met volle pick-up trucks aanrijden. Het wordt een goede vergadering waarin blijkt dat de mensen de ontmoeting erg belangrijk vinden. Deze indianenleiders willen geen geld of projecten, maar wel praten en vertellen. We bespreken uitgebreid hun problemen en praten over mogelijke strategieën.

Handenarbeidlokaaltje in de school in San Mateo.

geld op zou zijn. De mensen houden zich in leven met zelf geteeld voedsel.

De medicijnen die dokters bij ziektes voorschrijven zijn bij een commerciële apotheek niet te betalen. De botiquines verkopen de medicijnen tegen inkoopsprijs; er wordt voor een pilletje dat bij de commerciële apotheek 15 quetzales kost in de botiquine maar 3 quetzales gevraagd. Het kasje is een roterend ITF-fondsje waarmee telkens weer nieuwe medicijnen kunnen worden gekocht in de grote stad, waar ze veel goedkoper zijn.

Grottere opbrengst door organische mest

In Totonicapan zit een flinke groep indianen op ons te wachten. Er is een zeil gespannen en de vloer is bestrooid met dennennaalden ter ere van ons bezoek. Daarachter ligt een grote stapel biologische mest: *abono*. Deze groep beheert een van de roterende fondsen waarmee de mest wordt gekocht; na de oogst wordt dit weer terugbetaald. De boeren laten ons een proefveld zien waar ze maïs hebben geplant. De ene helft is bemest met kunstmest, de andere met organische mest. De laatste heeft aanzienlijke gezondere en grotere planten. Hiermee overtuigen ze andere boeren van de clan.

Gigantische koffieoogst

Onderweg naar Chilley is de weg compleet weggeslagen. Een grote aardverschuiving was van de berg

naar beneden gekomen, driehonderd mensen zijn omgekomen. Bij de Queq-chi-indianen, met wie we al langer werken, bekijken we de resultaten van een door het ITF gefinancierde koffieplantage. Ze vertellen dat hun koffiestruiken nog nooit zo vol met bloesem hebben gezeten. Begrijpen we wel dat de bloemetjes straks koffiebonen zijn? Het dorp heeft een luxeprobleem, omdat het er op lijkt dat de oogst groot gaat worden. Er is al afgesproken dat vrouwen en kinderen gaan helpen om te plukken.

De juridische conflicten met naburige grootgrondbezitters zijn in een nieuw stadium gekomen. Met hulp van de CGTG zijn alle rechtszaken hierover gewonnen. De uitspraak van de rechtbank heeft echter geen effect en de grootgrondbezitter verklaart openlijk dat hij zich er niets van aan zal trekken. Dit loopt nu al vijf jaar.

Bedrijfsadministratie voor straathandelaren

In Coban hebben we een jongerenproject mogelijk gemaakt. Trots vertellen ze te hebben geleerd een bedrijfsadministratie te voeren. Het viel hen niet mee, maar ze zijn nu in staat een volwaardige administratie te voeren. Een aantal volwassenen doet wat schuchter. Even later blijkt dat ze zo geïnteresseerd waren dat ze 'stiekem' hebben meegedaan. De groep van 20 jongeren heeft zich dus ruimschoots verdubbeld!

BOSSEN NOOD FONDS

Ook in het achterliggende jaar heeft het ITF via het Bossen Nood Fonds (BNF) middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van mensen en bossen die in de verdrukking dreigen te komen. Het BNF is 10 jaar geleden door het ITF in samenwerking met collega-organisatie Both ENDS ingesteld als een klein flexibel fonds om snel in te kunnen springen op acute behoeften en kansen.

Zo is er een bijdrage geleverd aan medische hulpverlening aan inheemse dorpen in een zeer afgelegen gebied in Chhattisgarh in centraal-India. De inheemse bevolking, de Adivasi, woont in uitgestrekte bossen waar geen medische hulp is. Er

is een hoge kindersterfte door veel voorkomende ziekten als malaria. Het BNF ondersteunt het werk van een getrainde verpleegster in dit gebied die twee 'bare foot doctors' heeft opgeleid. De bijdrage is besteed aan het op peil houden van een

centrale kist met een voorraad meest noodzakelijke medicijnen.

Verder heeft het BNF, samen met Both ENDS en de Indiase partners Legal Environmental Advisory Forum (LEAF) en Keystone, de steun voortgezet aan de campagne tegen de mega-stuwdam Polavoram, die ca. 250.000 Adivasi uit hun huis en haard dreigt te verdrijven en waardevol bos en landbouwgrond onder water te zetten. De bouw van de dam is door een succesvol beroep bij de Indiase Hoge Raad stopgezet.

PROJECTENLIJST 2012

Costa Rica

2012-03 Mijn buurman de Jaguar

Met educatieprojecten voor jongeren over natuurbescherming zijn de afgelopen 15 jaar goede resultaten bereikt. Jongeren spreken hun ouders en anderen aan om op een verantwoorde manier met hun omgeving om te gaan. In de gemeenschappen rond het Golfo Dulce-reservaat wordt een educatieproject voor jongeren opgezet, vormgegeven rond de lokaal ernstig bedreigde Jaguar, een mystiek en aansprekend dier voor jongeren. Het project heet Mijn buurman de Jaguar. In totaal zullen zo'n 250 kinderen op scholen in acht gemeenschappen het cursusprogramma volgen. De jongeren worden ook betrokken bij wetenschappelijk onderzoek (monitoring) naar de jaguar.

Aan het ITF word een bijdrage gevraagd van **7500 euro**.

2012-04 Chocoladefabriek

In de Ngöbe-gemeenschap in het zuiden van Costa Rica produceren 55 families rond Abrojos de Montezuma cacao. Het is voor deze kleine boeren

individueel moeilijk om toegang te krijgen tot de markt. Daarom zijn ze nu afhankelijk van tussenhandelaren (coyotes), die een slechte prijs betalen voor de cacao's. De boeren willen zich verenigen, hun oogst samenbrengen en zelf verwerken en verkopen. Daarmee schakelen ze een deel van de tussenhandel uit en krijgen ze een betere prijs voor hun product. Ook willen ze een deel van de oogst zelf verwerken tot chocola. Voor een opslagloods, een chocolade-

fabriekje en marketingmateriaal wordt aan het ITF een bijdrage gevraagd van **7600 euro**.

2012-05 Herbebossing

Het ITF financierde al eerder het herbebossen van braakliggend land. De indianengemeenschappen van Alto Guaimí hebben zich inmiddels verenigd in de Asociacion Irigui. Graag willen ze het werk voortzetten dat ze met hulp van het ITF in 2009 begonnen. Er moeten zaden worden verzameld, boompjes worden opgekweekt en in een later stadium weer worden uitgezaaid. Het

Uitleg van verschillende boomsoorten die bij herbebossing in de Talamanca worden gebruikt.

Een klein winkeltje in Peninsula Osa verkoopt zelfgemaakte kleren aan toeristen.

2012-07 Bescherming zeeschildpadden

Het land van de indianengemeenschap van Penitas Punta Burica grenst aan de zee. Maar liefst drie soorten ernstig bedreigde zeeschildpadden leggen daar hun eieren. Deze moeten beschermd worden tegen stropers door de nesten over te brengen naar bewaakte stukken strand. Het project draait volledig op vrijwilligers. Geld voor walkietalkies op het strand, gaas, zaklantaarns, batterijen, fototoestellen en eten is essentieel om het werk te kunnen blijven uitvoeren. Aan het ITF wordt een bijdrage gevraagd van **3020 euro**.

2012-08 Biologische bananen

Een groep producenten van biologische bananen heeft het momenteel erg moeilijk. Dit komt onder andere door het sluiten van de regionale bananeninkoopfaciliteit voor de kleine bananenboeren van Coroma. Ze gaan nu zelf hun distributie organiseren en meer bananenbomen planten. Voor goed plantmateriaal en transport van de oogst word een bijdrage gevraagd van **500 euro**.

2012-09 Herbebossing

Het ITF heeft al vele herbebossingsprojecten gefinancierd. Grupo Shkua, van de Bribri-gemeenschap in Bajo Coen in Talamanca in het caribische zuiden van Costa Rica gaat 10 hectare herbebossen. De totale kosten zijn 5200 euro. Aan het ITF wordt een bijdrage gevraagd van **3400 euro**.

2012-10 Ecotoerisme

In 2001 is de Ngöbe-gemeenschap in Osa een bescheiden ecotoerisme project gestart. Vanaf die periode hebben

werk wordt uitgevoerd door talloze vrijwilligers. Het ITF betaalt de onkosten: zakjes, transport en de maaltijden die vrijwilligers krijgen van de Asociacion. Er is **3775 euro** nodig.

2012-06 Kunstnijverheid

Om het cultureel erfgoed van de Ngöbe-gemeenschap te behouden en een betere afzet van kunstnijverheidpro-

ducten te organiseren, werken de vrouwen continu aan verbeteringen. Aan het ITF wordt nu een bijdrage gevraagd voor een aantal concrete zaken: 2000 dollar voor een naaimachine en speciale stoffen, 2000 dollar om naaicursussen te organiseren en 100 dollar om vlechtechnieken te doceren met in het bos verzamelde plantenvezels. In totaal is **3775 euro** nodig.

Al vaker heeft het ITF met succes bananenplantages opgezet.

Dansende mensen in een cultureel project in Alto San Antonio.

toeristen aangegeven wat ze graag zouden willen zien en doen als ze de gemeenschap van de Ngöbe bezoeken. Op basis hiervan is het plan ontstaan om een grote gemeenschapsruimte te bouwen waarin grotere groepen speciale dansen kunnen tonen. Ook krijgen de 18 bestaande logeerkamers een rigoureuze opknapping.

Voor materiaal wordt aan het ITF een bijdrage gevraagd van **3800 euro**.

2012-11 Leguanen fokken

Leguanen komen steeds minder voor omdat ze in vrij grote getalen worden gevangen en opgegeten. De Sbödy-gemeenschap gaat nu zelf leguanen fokken. Het ITF wordt een bijdrage gevraagd in de materiaalkosten voor de hokken en 'krachtvoer'.

In totaal willen we dit graag ondersteunen met **4800 euro**.

2012-12 Kippenkwekerij Plëwak

De vrouwen van Plëwak hebben het plan opgevat om een kippenfokkerijtje op te zetten. Hiermee creëren ze een extra inkomstenbron met de verkoop van kippen, maar belangrijker is nog dat ze het eiwitgehalte in hun eigen voedsel kunnen verbeteren.

Voor het kopen van materiaal om hokken te bouwen, de aanschaf van de eerste 300 kippen en het aanplanten van een perceel maïs om de beesten te voeden, is **4800 euro** nodig.

2012-13 Kippenkwekerij Skhua

De Shkua-groep binnen de Bribri-gemeenschap start een kleinschalige kippenfokkerij. Er wordt begonnen met 250 kippen. Aan het ITF wordt een

bijdrage gevraagd voor de constructie van hokken en het telen van gewassen voor de productie van kippenvoer. Er is **3800 euro** nodig.

2012-13 Aanplanten koffie

Een groepje kleine boeren in Bajo Coen, een gemeenschap waarmee het ITF al vele jaren samenwerkt, wil haar productie verder diversificeren door koffie aan te planten. De groep is overeengekomen dat iedere boer een halve hectare koffie zal aanplanten, 5 hectare in totaal. Ze vraagt het ITF om een bijdrage in het plantmateriaal. Er is **3775 euro** nodig.

2012-14 Banaan en cacao

In de gemeenschap van Bajo Coen heeft een aantal boeren zich georganiseerd binnen de groep Diuwak. De 10 boeren in deze groep produceren hoofdzakelijk bananen en cacao. Om beter in hun levensonderhoud te kunnen voorzien moeten ze hun productie uitbreiden. Door zich dit samen te organiseren hopen ze dat efficiënter te kunnen doen. Elke boer zal 1 hectare cacao gemengd met banaan aanplanten.

Superbloesem op een koffieplantage in Guatemala.

blijven gebruiken. Dit project voorziet in educatie en het opzetten van een kwekerij om medicinale planten te kweken.

Aan het ITF wordt voor het totale project van 10 maanden een bijdrage gevraagd van 4200 euro.

2012-17 Rietsuikerfabriekje

De indianengroep Kjöl Batsu van de Terraba-gemeenschap in Buenas Aires, Puntarenas werkt al een aantal jaren aan een goede organisatie van de landbouw. Op dit moment willen ze hun productie uitbreiden met suikerriet en een verwerkingsfabriekje. Hiermee kan de waarde van het ge oogste riet sterk verhoogd worden, want het eindproduct rietsuiker is makkelijker en tegen een goede prijs te verkopen.

Voor constructiemateriaal en een gemotoriseerde pers is **3400 euro** nodig.

2012-18 Cultuur en natuurpark

De stichting Madre Verde runt een bezoekerscentrum waar bezoekers in aanraking kunnen komen met allerlei aspecten van natuurbescherming en de natuur kunnen beleven. Ook is er aandacht voor de culturele geschiedenis van Costa Rica. Om de faciliteiten in het bezoekerscentrum te verbeteren wordt aan het ITF een bijdrage gevraagd. Ook is er geld nodig om het lesprogramma voor scholen te actualiseren en voort te zetten.

Er is **3550 euro** nodig.

2012-19 Organisatieversterking UNAPROA

Het ITF werkt al lange tijd zeer succesvol samen met UNAPROA. Deze organisatie van boeren zet zich in voor natuurbescherming binnen de boerengemeenschap. Op dit moment heeft de organisatie, wier werkgebied grenst aan een aantal grote en belangrijke (UNESCO) natuurgebieden, een groot en belangrijk project

Voor plantmateriaal en het opkweken en uitzaaïen daarvan wordt aan het ITF een bijdrage gevraagd van **3400 euro**.

2012-15 Behoud medicinale plantenkennis

De Ngöbe-gemeenschap van Casona de Coto Brus gebruikt allerlei medicinale planten die ze verzamelen in de omgeving. Hiervoor is veel kennis nodig die traditioneel van generatie op generatie wordt doorgegeven. Met de komst van 'westerse' medicijnen gaat deze unieke wetenschap steeds vaker verloren. De Ngöbe van Coto Brus willen de plantenkennis vastleggen en overdragen door deze in

een intensieve 10 maanden durende cursus over te dragen aan 10 families, en van daaruit verder binnen de gemeenschap te verspreiden.

Er wordt een bijdrage gevraagd van **3400 euro**.

2012-16 Behoud van medicinale plantenkennis (II)

De stichting Ni Meriregwe uit Progreso, Conte Burica heeft nog een traditionele natuurgenezer. Hij heet Gustavino Montezuma en heeft tientallen jaren ervaring en kennis opgebouwd over het gebruik van planten voor het genezen van ziekten en kwalen. Men wil deze kennis niet verloren laten gaan en ook in de toekomst kunnen

**Door de organisatie
Madre Verde herbebossede
grond.**

gefinancierd gekregen. De vrijwilligersorganisatie is echter onvoldoende toegerust om de administratieve lasten die dit met zich meebrengt op te vangen. Aan het ITF wordt geld gevraagd om de organisatie van UNAPROA te versterken en iemand te kunnen betalen voor het administratieve werk.

Er wordt **3800 euro** gevraagd.

**2012-20 Herbebossing van
rivieroevers**

Al lange tijd financiert het ITF herbebossingprojecten van UNAPROA. Meestal zijn deze erop gericht om rivieroevers van bovenlopen te herbebossen, wat erg belangrijk is om erosie tegen te gaan en de watervoorziening voor de dorpen veilig te stellen. Voor het opkweken van pootmateriaal en het uitplanten van jonge boompjes wordt aan het ITF een bijdrage gevraagd van **3800 euro**.

Guatemala

**2012-01 Computercentrum
vakbond**

In een wereld die in snel tempo digitaliseert, is kennis van computers en ermee kunnen werken van groot belang. Steeds meer (overheids-) informatie is digitaal beschikbaar. Voor lokale coördinatoren van vakbond CGTG en de arbeiders voor wie ze werken wordt door de CGTG een cursuscentrum opgezet om lokale leiders en jongeren te trainen in het gebruik van computers. Hierdoor zullen ze beter in staat zijn informatie te zoeken en te verspreiden en actief deel te nemen aan de steeds belangrijker wordende digitale sociale netwerken en nieuwe media.

Voor het uitrusten van het cursuscentrum met computers, het kopen van software, internetaansluiting, tafels, stoelen en ander basismateriaal wordt aan het ITF een bijdrage gevraagd van **21.000 euro**.

2012-02 Structurele hulp school

Het ITF heeft met succes in San Mateo, Esquipulas de oprichting van een school ondersteund en gefinancierd. Inmiddels gaan er 120 kinderen naar

school. Nu wil het ITF het schoolbestuur helpen een volledig pakket schoolspullen aan te kopen, zodat met goed materiaal lesgegeven kan worden. De komende jaren wil het ITF proberen jaarlijks **11.500 euro** bij te dragen.

Het ITF wil de school voor straatkinderen in San Mateo de komende jaren blijven steunen.

Algemene projecten

2012-21 Boomcertificaten

Het ITF verkoopt boomcertificaten; voor elk certificaat wordt een boom geplant in de corridor bij Carara in Costa Rica. Op deze manier worden de bomen in de corridor internationaal eigendom en daardoor zijn ze beter beschermd. U kunt de boomcertificaten bestellen via www.itf.nl, bij het secretariaat of met de bon achterin deze nieuwsbrief. 12,50 euro per certificaat.

2012-22 Bossennoodfonds

Het Bossennoodfonds is een samenwerking van het ITF en Both ENDS (Environment en Development Service). Het fonds is bedoeld om wereldwijd snel, relatief kleine bedragen te kunnen geven aan lokale bevolkingsgroepen die te maken krijgen met een acute bedreiging van hun omgeving. Elk bedrag is welkom

Donaties

U kunt projecten steunen door het overmaken van uw bijdrage op:
Giro 646171
ten name van ITF te Vleuten

Graag onder vermelding van het projectnummer. De giften die het ITF ontvangt zonder specificatie worden gebruikt om projecten waar net niet voldoende geld voor binnen komt aan te vullen tot het gevraagde bedrag. Met vragen over specifieke giften of projecten kunt u altijd contact opnemen met het secretariaat op info@itf.nl.

Website ITF

Wilt u meer weten over het ITF en de projecten die we steunen? Op de website www.itf.nl vindt u uitgebreide informatie over de doelstellingen van onze organisatie, over de vrijwilligers, de projecten en resultaten. Ook de verslagen van onze jaarlijkse reizen naar Midden-Amerika zijn op de site te vinden. Daarnaast kunt u de film bekijken over de Carara Ecologische Corridor en gratis een prachtige screensaver downloaden met foto's uit Costa Rica van onze vrijwilliger Joris Voeten. De website van het ITF is klimaatneutraal, zie www.protagonist.nl/content/co2.

Bestelformulier Bomencertificaten

Hierbij bestel ik ..... ITF bomencertificaten à € 12,50 per stuk,

voor een totaalbedrag van € .....

Het totaalbedrag zal op rekeningnummer 646171 ten name van ITF te Vleuten worden overgemaakt.

Naam ..... Naam op certificaat .....

Adres ..... (eventueel meerdere namen) .....

Postcode ..... Woonplaats .....

U kunt het bestelformulier sturen aan: ITF, Burg. van der Heide laan 13, 3451 ZR Vleuten

Het ITF garandeert dat voor elk certificaat een boom geplant wordt in het herbebossingsproject Corredor Ecológico Carara in Costa Rica. Na betaling worden de op naam gestelde certificaten zo spoedig mogelijk opgestuurd.